Zienswijzenota conceptbegroting 2026-2029

inclusief overzicht subsidiering The Economic Board 2026-2030

Alle 17 gemeenteraden van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) zijn uitgenodigd een zienswijze in te dienen op conceptbegroting 2026-2029 (brief met kenmerk 2025-GMDB-014 van 2 april 2025). De ontvangen zienswijzen zijn verzameld in de Zienswijzenota. Deze Zienswijzenota wordt, na vaststelling door het dagelijks bestuur op 20 augustus 2025, aangeboden aan de gemeenteraden. Hiermee wordt voldaan aan de verplichting die is vastgelegd in artikel 35 Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr).

Door The Economic Board (TEB) is aan de gemeenten verzocht de stichting financieel te ondersteunen voor de 3e vijfjaarsperiode 2026-2030. Omdat de GMR op grond van de gemeenschappelijke regeling subsidie aan TEB verstrekt, namens de colleges, dient dit correct opgenomen te worden in de begroting 2026-2029. Het gemeentelijk antwoord op het verzoek van TEB is opgenomen in dit document.

Algemeen

Een groot aantal gemeenten spreekt in de zienswijze de waardering uit over de lagere inwonerbijdrage voor het jaar 2026. De lagere inwonerbijdrage is het resultaat van een intensief proces in de 2e helft van 2024 van de bestuurlijk platforms en het regiobureau. Verwezen wordt naar de besluitvorming in het algemeen bestuur van 27 november 2024. Keuzes zijn gemaakt in de uitvoering van de regionale ambities, passend binnen de regionale agenda 2025-2029.

Ook wordt door een aantal gemeenteraden in de zienswijze geduid op het gevaar, nu het accent ligt op de uitvoering, op de problematiek van krapte op de arbeidsmarkt en minder financiële middelen. Gewezen wordt op het belang van een goede balans; wanneer externe middelen van provincie of Rijk worden binnengehaald dient de uitvoering door de GMR en de gemeenten verzekerd te zijn. De Netwerkdirectie en de ambtelijke opdrachtgevers hebben hier een belangrijke rol in het samenspel met de portefeuillehouders in de bestuurlijk platforms. Ook is het belangrijk scherp te blijven op wie wat doet en dat dubbelwerk wordt voorkomen; maak heldere afspraken wie wat doet en toets deze afspraken regelmatig. De rol van de GMR dient zuiver te blijven in het steeds veranderende spel van samenwerking.

Het dagelijks bestuur herkent deze signalen. In de periodieke overleggen met de vijf Bestuurlijk Opdrachtgevers (DBplus) is dit een regelmatig gespreksthema. Zij ziet hier ook een uitdaging én verantwoordelijkheid voor alle bestuurlijk betrokkenen binnen de regionale samenwerking.

	Zienswijzen conceptbegroting 2026-2029	Reactie
1	**Gemeente Arnhem**	
	Diversiteit en inclusie Onze gemeente besteedt veel aandacht aan diversiteit en inclusie. Wij weten dat ook de GMR zich hiervoor inzet en in oktober 2022 een beleidskader heeft opgesteld. Graag zien wij in uw jaarverslagen de voortgang op deze ambities en de vijf stappen uit het beleidsplan terug.	In onze jaarverslagen leggen wij verantwoording af over het beleidskader. Wij plaatsen (wederom) de kanttekening dat, gelet op de omvang van het regiobureau, slechts beperkte stappen gemaakt kunnen worden op de voortgang van de ambities.
Ingestemd met continuering bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030.		
2	**Berg en Dal**	
	Geen zienswijze.	
Ingestemd met continuering bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030.		
3	**Gemeente Beuningen**	
	In uw brief over de financiële en algemene uitgangspunten die u ons in februari stuurde, lezen wij dat de GMR meer taken oppakt en zich oriënteert op nieuwe huisvesting voor het regiobureau. De financiële context voor gemeenten blijft de komende jaren naar verwachting moeilijk. Wij roepen u in dit kader op om scherp te blijven op de ontwikkelingen en de financiële gevolgen ervan, en de gemeente hiervan goed op de hoogte te houden.	De GMR pakt die activiteiten op die in de regionale agenda en de gesloten opgavenovereenkomst zijn vastgelegd. Een groei van het aantal of omvang van de taken kan alleen met bestuurlijke instemming van het Bestuurlijk Platform en het algemeen bestuur (AB). Wanneer de GMR een verzoek bereikt om nieuwe taken of activiteiten op te pakken, dan wordt zeker gewezen op de financiële en personele consequenties. Door de afloop van het huurcontract ligt de vraag voor of de huidige locatie voor de komende vijf jaar een passende huisvesting is voor de regioorganisatie. De keuze is gemaakt het huurcontract niet te verlengen. Vanzelfsprekend wordt

	Zienswijzen conceptbegroting 2026-2029	Reactie
	Aandacht wordt gevraagd voor het belang van aandacht blijven hebben voor én het investeren in de kleinere gemeenten in deze regionale samenwerking.	zorgvuldig gekeken naar de kosten. De middelen zijn beperkt omdat de huisvestingskosten betaald worden uit de gemeentelijke bijdragen. Het is een gegeven dat bij veel opgaven de gemeenten met een grotere ambtelijke organisatie eerder in staat zijn te anticiperen op ontwikkelingen en daardoor succesvoller kunnen zijn in het binnenhalen van subsidies en investeringen. Het is mede om die reden dat de GMR op meerdere manieren extra capaciteit organiseert op die gebieden waar de expertise bij (kleinere) gemeenten ontbreekt. Dit in nauwe afstemming met de Netwerkdirectie.
Ingestemd met continuering bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030.		
4	**Gemeente Doesburg**	
	In bijlage 1 van de begroting wordt vermeld dat de gemeente Doesburg deelneemt aan de subsidierelatie met TEB. Deze informatie is niet meer actueel. In het kader van gemeentelijke bezuinigingen heeft de gemeenteraad van Doesburg op 19 november 2024 besloten om de subsidierelatie met TEB per 2026 te beëindigen. Wij verzoeken u dan ook deze wijziging te verwerken in de definitieve versie van de begroting 2026–2029, zodat deze een correcte en actuele weergave bevat van de deelnemende gemeenten.	Is aangepast.
Geen continuering bijdrage aan The Economic Board (TEB).		
5	**Gemeente Druten**	
	Geen zienswijze.	
Ingestemd met continuering bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030.		

	Zienswijzen conceptbegroting 2026-2029	Reactie
6	**Gemeente Duiven**	
	Geen zienswijze.	
Ingestemd met continuering bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030.		
7	**Gemeente Heumen**	
	Aandacht wordt gevraagd voor de uitvoering van de verordende bevoegdheid omdat de werkzaamheden en financiering niet zijn meegenomen in de begroting 2026 van het regiobureau. Op welke manier houdt u rekening met deze aanvullende werkzaamheden in het takenpakket en de benodigde financiële middelen.	De voorbereiding van de inrichting van de administratieve processen en juridische regeling(-en) worden op dit moment opgepakt binnen de huidige formatie van het regiobureau. Het is op dit moment niet aan te geven wat de omvang wordt van de aanvullende werkzaamheden. Dit is mede afhankelijk van het succes met het binnenhalen van subsidies in de komende jaren. Tegenover de kosten staan bijdragen vanuit die subsidieregelingen en rentebaten. Of dit in balans zal zijn, is nu niet aan te geven.
Ingestemd met continuering bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030.		
8	**Gemeente Lingewaard**	

	Zienswijzen conceptbegroting 2026-2029	Reactie
	Bij de uitvoering is wat ons betreft de regionale agenda de rode draad. De projecten die we oppakken dragen hieraan bij. De nadruk die de regionale agenda vraagt voor uitvoering betekent dat gemeenten steeds meer aan zet zijn. We moeten ons niet laten verleiden tot nieuwe onderzoeken en rapporten als dat niet strikt noodzakelijk is. Laten wij met elkaar daadwerkelijk knopen doorhakken en keuzes maken welke projecten wij de komende jaren gaan aanpakken. Dit betekent dat gemeenten ook daadwerkelijk een stap naar voren moeten doen en het initiatief moeten nemen om uitvoering op te starten. Een manier om de ontwikkeling richting uitvoering in goede banen te leiden zou kunnen zijn om te onderzoeken of vraagstukken in deelregio's opgepakt kunnen worden. Niet alles hoeft op het schaalniveau van de GMR. Hier is al een start mee gemaakt bij de gebiedsaanpakken binnen de Verbonden Regio.	Wij kunnen dit onderschrijven. De voorgestelde aanpak sluit naadloos aan bij de (volgende) fase waarin onze regionale samenwerking zich bevindt.
	Gebiedsprogramma's Binnen de Groene Groeiregio werken we ook al in deelregio's aan de gebiedsprogramma's. Gebiedsprogramma's zijn bij uitstek gericht op de lange termijn. Hier is soms lastig op te sturen, zeker omdat het landelijk beleid niet altijd een consistent beeld laat zien - met veel onbekende variabelen als gevolg. Onze oproep aan de GMR is dan ook om te komen tot een vakinhoudelijk adaptief gebiedsprogramma. Benoem een stip op de horizon en werk daar zo goed mogelijk naartoe.	Ook dit onderschrijven wij, waarbij we de opmerking maken dat de gebiedsprogramma's een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn van de inliggende gemeenten. De rol en positie van de GMR hebben we in de regionale agenda gedefinieerd. Zie hiervoor de beschrijving van Speerpunt Verbinden van ruimtelijke opgaven (Regionale agenda 2025-208 pagina 14 e.v.).
	Lobby De meerwaarde van onze samenwerking komt nadrukkelijk tot uiting in de lobbyactiviteiten van de GMR. Door samen richting Den Haag en Brussel ons verhaal te vertellen kunnen we veel meer mogelijk maken. Wij onderschrijven de schaalsprong die hiervoor wordt voorgesteld. Waarbij we vooral potentie zien in de lobby voor semicon en energie.	Wij beschouwen uw zienswijze als een ondersteuning van de koers die we , overigens samen met de The Economic Board en de provincie Gelderland, hebben ingezet.

	Zienswijzen conceptbegroting 2026-2029	Reactie
Ingestemd met continuering bijdrage aan The Economic Board voor periode 2026-2030.		
9	**Gemeente Mook en Middelaar**	
	Wij hebben met u afgesproken dat onze gemeente, gezien het feit dat wij niet volledig participeren in de samenwerking, voor 50% bijdraagt aan het regiobureau. De inwonersbijdrage voor onze gemeente voor dit onderdeel komt daarmee op **€ 1,42** per inwoner. In bijlage 3 van uw begroting wordt de bijdrage per gemeente weergegeven. In dit overzicht is abusievelijk uitgegaan van de volledige bijdrage van **€ 2,83** per inwoner. Wij verzoeken u dit in de definitieve begroting te corrigeren	Dit is gecorrigeerd.
Geen bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030.		
10	**Gemeente Nijmegen**	
	Op pagina 5 geeft u aan een post van € 30.000, - te hebben gereserveerd voor het maken van een dashboard ruimtelijke kaarten. U geeft aan dit bedrag te kunnen bezuinigen, omdat hierover met de provincie afspraken zijn gemaakt. Tegelijkertijd geeft u aan deze post niet (volledig) te schrappen en het bedrag van € 30.000, - aan te houden om ook zelfstandig kaarten te kunnen maken. In die zin is er geen sprake van een bezuiniging, maar van een andere invulling van het bedrag. Wat is uw verklaring hierbij? Eveneens op pagina 5 stelt u dat als gemeenten in deelgebieden onderzoeken nodig hebben, zij dit "grotendeels" zelf moeten financieren. Kunt u in deze context definiëren wat u verstaat onder "grotendeels" en aangeven welk gedeelte door de gemeenten zelf, en welk gedeelte door de GMR gefinancierd zal worden?	De gekozen formulering leidt tot misverstanden. Verwezen wordt naar de memo 'Resultaat opdracht inwonerbijdrage 2026' (13 november 2024), zoals deze op 27 november 2024 is besproken in het algemeen bestuur. Er is sprake van tweemaal een bedrag van € 30.000. Voor het wegvallen van de kosten van het dashbord en het in de begroting opgenomen bedrag om zelf kaarten te kunnen blijven maken. Vooropgesteld alle 4 gebieden uniek zijn met hun eigen kenmerken en specifieke uitdagingen. Op voorhand is niet aan te geven welke onderzoeken, aanvullende op de regio brede onderzoeken door de GMR, nodig zijn. De primaire verantwoordelijkheid voor de gebiedsprocessen ligt bij de inliggende gemeenten. Wanneer de betreffende stuurgroep vindt dat er aanvullend onderzoek vereist is dan mag er niet voorshands van uit worden gegaan dat de regioorganisatie de middelen voor die specifieke onderzoeken beschikbaar

	Zienswijzen conceptbegroting 2026-2029	Reactie
		heeft. Wel kan en zal de GMR proberen hiervoor externe subsidies binnen te halen (zie hiervoor ook de eerdere verwijzing bij de gemeente Lingewaard). Per deelgebied zal het woord 'grotendeels' dus een eigen waarde kennen.
	Op pagina 9 stelt u dat voor 2026 is begroot dat 14 gemeenten een bijdrage leveren aan The Economic Board. De tabel op pagina 10 laat zien dat inderdaad rekening is gehouden met 14 deelnemende gemeenten aan TEB in 2026, maar dat er vanaf 2027 en verder 15 gemeenten bijdrage aan TEB zullen leveren. Op basis waarvan bent u in de veronderstelling dat er niet 14 maar 15 gemeenten zullen bijdragen aan TEB vanaf het kalenderjaar 2027 en verder?	Nu de besluiten van de gemeenten over bijdrage aan het 3e vijfjarenplan The Economic Board bekend zijn, is het correct opgenomen in de voorliggende begroting.
Ingestemd met continuering bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030.		
11	**Gemeente Overbetuwe**	
	'We vragen u zorgvuldig te blijven kijken naar de rolneming en verantwoordelijkheden vanuit de gemeente en de GMR. Zo staat in het RPW 'werken wij de uitgiftevoorwaarden voor gemeenten verder uit'. De verantwoordelijkheid ligt primair bij de gemeenten en de GMR heeft slechts een adviserende rol.	De GMR is zich bewust van haar rol. Wanneer echter, zoals in uw voorbeeld, de vraag de GMR bereikt om uniformiteit binnen de regio te creëren in de wetenschap dat niet alle gemeenten deze juridische expertise (voldoende) in huis hebben, verlenen wij medewerking aan een dergelijk verzoek. Samen met de gemeenten onderkennen wij het belang van uniformiteit om de gezamenlijke ambitie tot een succes te maken. De GMR pakt hier dan een voorbereidende en adviserende rol zonder op geen enkele wijze te willen treden in de formele verantwoordelijkheid van gemeenten.
	Zoals ook al aangekondigd tijdens de AB- vergadering kiezen wij ervoor om alleen in te tekenen voor de vijf opgaven voor 2026. Tijdens de besluitvorming over de Kadernota 2026 wordt een keuze gemaakt over het wel of niet (deels) intekenen op de opgaven ná 2026.	Net zoals voor het jaar 2025, nemen wij ook nu weer kennis van uw besluit.
Bijdrage aan The Economic Board toegezegd voor het jaar 2026.		

	Zienswijzen conceptbegroting 2026-2029	Reactie
12	**Gemeente Renkum**	
	Geen zienswijze	
Geen bijdrage aan The Economic Board.		
13	**Gemeente Rheden**	
	Wij benadrukken het blijvende belang van natuurbescherming (bodem, water en lucht), mede als contramal van de verstedelijking. In dat licht vragen wij U zich in te zetten voor een adequate bekostiging van het herstel, de bescherming en uitbreiding van de (recreatieve) natuur en de groene voorzieningen in onze leefomgeving. Tevens vragen wij uw aandacht en inzet voor de lokale economisch ontwikkeling. Concreet vragen wij uw steun bij: • De mogelijke transformatie van oude bedrijventerreinen die zich slecht verhouden tot de natuurwaarden en de kwaliteit van de leefomgeving • De ontwikkeling van een economische impuls door intensivering van samenwerking tussen de groene kennisinstellingen en ondernemers (“Groene Bloei”).	De opgave Ontspannen Regio zet zich in, binnen de opdracht uit de Regionale Agenda, hiervoor in nauwe samenwerking met de opgave Groene Groei in het speerpunt groen-blauw raamwerk. Het belang dat u benadrukt wordt gedeeld door de regio en is verwoord in het document “Vervlochten regio”. Samen met gemeenten en partners staan we nu voor de uitvoering in het groenblauw raamwerk van de regio. De transformatie van oude bedrijventerreinen is een belangrijk thema in het recent vastgestelde Regionaal Programma Werklocaties. Hiervoor wordt nu gewerkt aan een uitvoeringsprogramma. Intensivering van samenwerking met kennisinstellingen en ondernemers is belangrijk om succesvol te kunnen zijn in het realiseren van de regionale ambities en de daaruit voorvloeiende projecten. Wanneer u kansen ziet vindt u ons vanzelfsprekend aan uw zijde en zullen wij u daar waar mogelijk ondersteunen en onze contacten gebruiken.
Ingestemd met continuering bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030.		
14	**Gemeente Rozendaal**	
	U legt de focus op uitvoering – conform de wens die (ook) onze raad u daarin in eerdere zienswijzen heeft meegegeven. We benadrukken nogmaals het belang van de focus op uitvoering: van papier en	U schetst een aantal ontwikkelingen, op lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk niveau die de direct en indirect van invloed kunnen zijn op tijdige succesvolle uitvoering van projecten en activiteiten. Dit zijn omstandigheden

	Zienswijzen conceptbegroting 2026-2029	Reactie
	voorbereiding naar daadwerkelijke realisatie. We kunnen ons echter indenken dat de uitvoering van concrete projecten en activiteiten die onze regio vooruithelpen, de komende periode (flinke) hinder kan ondervinden als gevolg van de val van het Kabinet Schoof en onzekerheden over landelijke koers en financiële afspraken. Ook knelpunten die zich reeds langer voordoen, zoals krapte op de arbeidsmarkt, beperkingen door stikstof-eisen en netcongestie, hebben effect op de uitvoering van de plannen van de GMR. We vragen u in reactie op deze zienswijze om hierop te reflecteren: vraagt dit om bijstelling van de ambities en/of het tempo?	waarmee we als regionale samenwerking te dealen hebben. In een aantal gevallen leidt dit tot teleurstellingen. Maar, het omgaan met veranderende omstandigheden is voor gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden niet nieuw. Het is belangrijk om als bestuurders en ambtenaren actief binnen onze regionale samenwerking een goed breed netwerk te bouwen en onderhouden, kansen te zien voor onze ambities en plannen en tijdig te anticiperen op ontwikkelingen. Met de huidige regionale samenwerking hebben we in een kort tijdsbestek forse stappen gezet. Maar op veel dossiers binnen de opgaven hebben we geen directe invloed en rest ons signalen af te geven en ons netwerk te gebruiken. Op een aantal dossiers hebben we met hogere overheden concrete afspraken gemaakt en overeenkomsten gesloten. Uitgangspunt is het respecteren van de daarin vastgelegde afspraken. Wij willen niet zover gaan om de ambities bij te stellen maar onontkoombaar zal zijn op enkele dossiers, door ontbreken van voldoende menskracht, middelen en bestuurlijke steun, te temporiseren. Dit zal dan in het Bestuurlijk Platform geagendeerd worden. Graag gaan we in het algemeen bestuur met u in gesprek en zien dit ook nadrukkelijk als thema voor de Bestuurlijk Platforms.
Continuering bijdrage aan The Economic Board (TEB) (vooralsnog) uitsluitend voor het jaar 2026.		
15	**Gemeente Westervoort**	
	De gemeente Westervoort geeft de opdracht mee aan de GMR dat overschrijdingen in algemene zin, en specifiek de overschrijding van de verbonden regio n.a.v. de subsidieafrekening Slim en Schoon Onderweg, binnen de eigen middelen opgevangen wordt.	De GMR is een jonge organisatie. Adequate beheersing van de financiën is uitgangspunt en de achterliggende jaren is, mede op advies van de accountant, verantwoord geïnvesteerd om de administratieve organisatie door te ontwikkelen. Begrotingsdiscipline is samen met het voorzichtigheidsprincipe uitgangspunt.

	Zienswijzen conceptbegroting 2026-2029	Reactie
		Wat betreft de overschrijding Slim en Schoon Onderweg verwijzen wij u naar het voorstel zoals dat is besproken in het algemene bestuur van 9 juli jl.
Geen bijdrage aan The Economic Board.		
16	**Gemeente Wijchen**	
	Geen zienswijze.	
Ingestemd met continuering bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030.		
17	**Gemeente Zevenaar**	
	Geen zienswijze.	
Ingestemd met continuering bijdrage aan The Economic Board voor de periode 2026-2030.		